

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Alueellisen opintolainahyvityskokeilun esiselvitys

Esiselvityksen luovutustilaisuus 27.1.2022

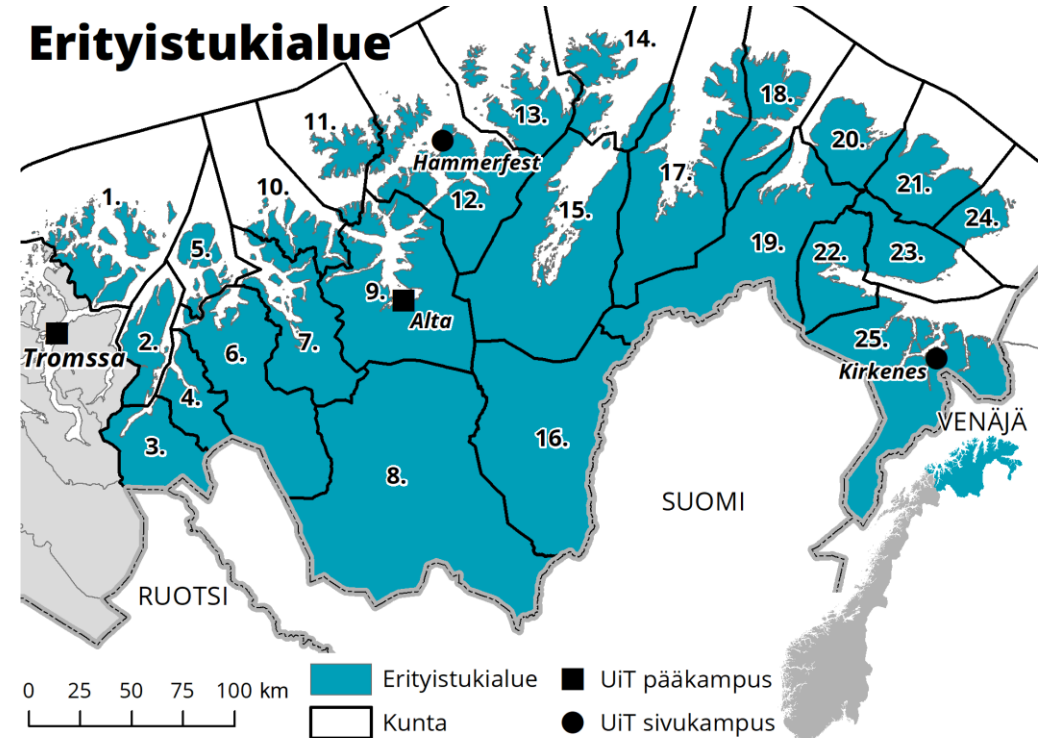
UEF | SPATiA
ALUE- JA KUNTATUTKIMUSKESKUS

UEF Lainsäädäntötutkimuksen tutkimusryhmä

Norjan erityistukialue ja opintolainahyvyty

- Norjan erityistukialue (tiltaksson) perustettiin vuonna 1990
- Opintolainahyvyty enintään 25 000 Norjan kruunua (noin 2 600 €) vuodessa → kokonaiskustannukset noin 11–13 milj. € vuosittain
- Tukitoimenpiteillä on ollut myönteinen vaikutus osaavan työvoiman saamiseen ja elinkeinojen kehittymiseen

#	Kunta	Väestö	9. Alta	20 847	18. Gamvik	1 097
1.	Karlsøy	2 172	10. Loppa	860	19. Tana	2 829
2.	Lyngen	2 773	11. Hasvik	983	20. Berlevåg	928
3.	Storfjord	1 831	12. Hammerfest	11 331	21. Båtsfjord	2 200
4.	Kåfjord	2 072	13. Måsøy	1 197	22. Nesseby	880
5.	Skjervøy	2 893	14. Nordkapp	3 075	23. Vadsø	5 642
6.	Nordreisa	4 812	15. Porsanger	3 921	24. Vardø	1 959
7.	Kvænangen	1 166	16. Karasjok	2 641	25. Sør-Varanger	10 103
8.	Kautokeino	2 920	17. Lebesby	1 271		

Kokeilun lähtökohdat

Kokeilulainsäädännössä tehtäviä valintoja

- Tavoite: työvoiman saatavuus/elinvoimaisuuden edistäminen
- Kokeilualue: yhtenäinen alue/satunnaistaminen
- Kokeiluun oikeuttavat opinnot: kaikki ylemmän korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet/työvoimapula-alat
- Kokeiluun valikoituminen: satunnaistaminen/alueeseen perustuva
- Opintolainahyvityksen edellytykset: työssäoloehdon määrittäminen
- Hyvityksen suuruus: euromääräinen vs. %-osuus opintolainanasta
- Tulosten arviointi: riittävät resurssit edellytys kokeilun hyväksyttävyydelle

Opiskelijoiden näkemyksiä

- Yliopisto-opiskelijoista 50 % ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 63 % oli kiinnostunut muuttamaan harvaan asutulle alueelle → alueista erityisesti Lappi kiinnostaa
- Noin 66 % kyselyyn vastanneista yliopisto-opiskelijoista ja 75 % ammattikorkeakouluopiskelijoista arvioi, että vuotuinen 2 600 € alueellinen opintolainahyvytyys kannustaisi heitä muuttamaan harvaan asutulle alueelle
- Työvoimapula-aloista hyvytyys kiinnostaa eniten yliopistojen varhaiskasvatuksen, psykologian sekä erityisopettajakoulutuksen opiskelijoita, ja vähiten hammaslääketieteen ja lääketieteen opiskelijoita.

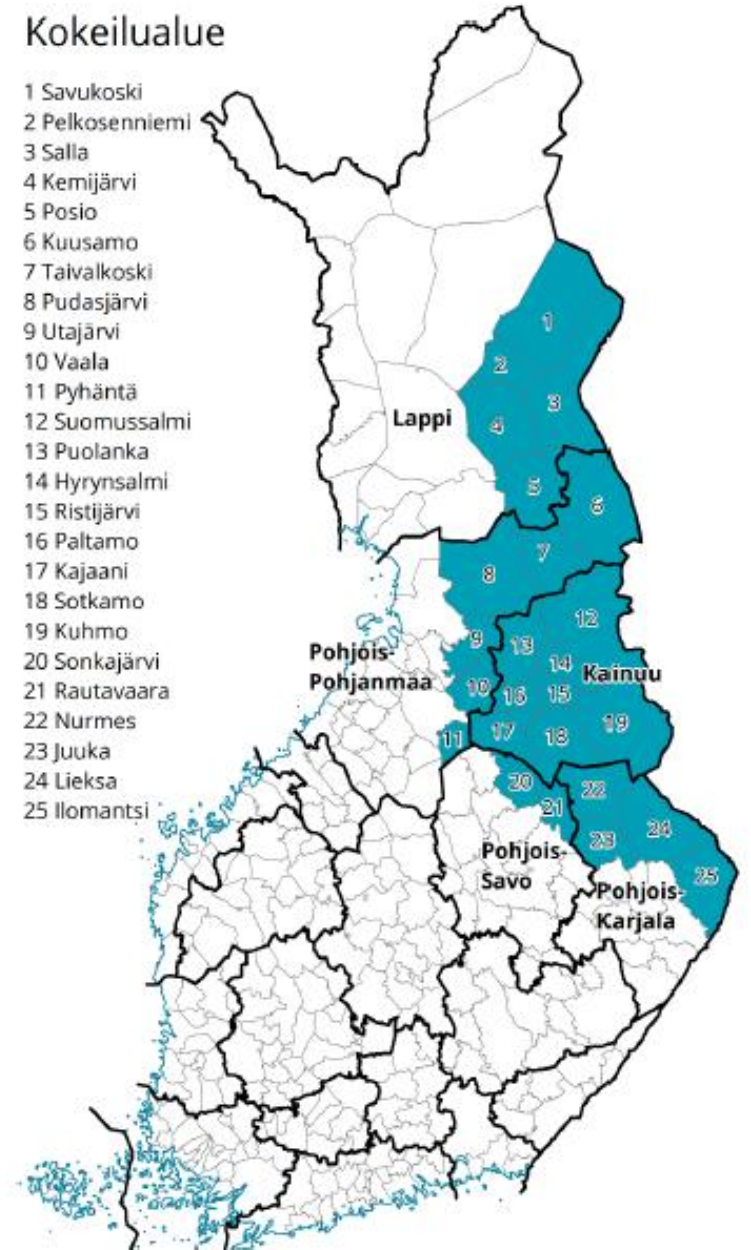

Ehdotus kokeilualueeksi

- Selvärajainen ja yhtenäinen alue
- Norjan kokemukset puoltavat kokeilualueen selvärajaisuutta
 - tuen kohdentaminen ongelmallisille alueille
- Pulaa osaavasta työvoimasta
- Alueella ei ole yliopistoa
- Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä alhainen
- Riittävä työpaikkapotentiaali
- Alueen väestö vähenee ja ikääntyy
- Alueen heikko saavutettavuus

Kokeilualue

- 1 Savukoski
- 2 Pelkosenniemi
- 3 Salla
- 4 Kemijärvi
- 5 Posio
- 6 Kuusamo
- 7 Taivalkoski
- 8 Pudasjärvi
- 9 Utajärvi
- 10 Vaala
- 11 Pyhäntä
- 12 Suomussalmi
- 13 Puolanka
- 14 Hyrynsalmi
- 15 Ristijärvi
- 16 Paltamo
- 17 Kajaani
- 18 Sotkamo
- 19 Kuhmo
- 20 Sonkajärvi
- 21 Rautavaara
- 22 Nurmes
- 23 Juuka
- 24 Lieksa
- 25 Ilomantsi

Ehdotus alueellisen opintolaina- hyvitys- kokeilun mallista

TAVOITTEET

Vastata harvaan asuttujen alueiden työvoiman tarpeisiin ja elinvoiman kehittymiseen.

KOKEILUN KOHDERYHMÄ

Perusjoukkona ovat kaikki vuonna 2023 ylemmän korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittavat, joilla on opintolainaa.

KOKEILUALUE

Kokeilu kohdennetaan Pohjois- ja Itä-Suomen alueelle 25 kuntaan.

OIKEUS ALUEELLISEEN OPINTOLAINAHYVITYKSEEN

Opintolainahyvityksen saamisen ehtona on asuminen esitetyn kokeilun alueen kunnassa.

HYVITYKSEN SUURUUS JA AIKAURA

Ensimmäisellä ansaintajaksolla (esimerkiksi 12 kk) alueellinen opintolainahyvitys olisi suurempi (esimerkiksi 3 600 €) ja sen jälkeen ansaintajakoittain hyvitys olisi esimerkiksi 2 600 €.

KOKEILUN KUSTANNUSVAIKUTUKSET

Kokeilun opintolainahyvitysten kokonaiskustannukset riippuvat kokeilun kestosta. Mikäli kokeilu kestäisi 3 vuotta, niin kokonaiskustannukset – riippuen hyvityksen suuruudesta – olisivat n. 4–6 milj.€, mikäli opintolainahyvitystä hyödyntäisi 2 % tukeen oikeutetuista. Kokonaiskustannukset olisivat n. 6–9 milj. €, mikäli opintolainahyvitystä hyödyntäisi 3 % tukeen oikeutetuista. Viiden vuoden kokeilussa kokonaiskustannukset olisivat vastaavasti 7–10 ja 10–15 milj. €.

KOKEILUN VERTAILUASETLMAT (KOKEILUN ARVIOINTI)

Verrokkiryhmän perusteena opiskelijoihin kohdistuva satunnaistaminen. Koeryhmänä kokeiluun satunnaisesti valitut tietynä vuonna valmistuvat ja kontrolliryhmänä muut samana vuonna valmistuvat ylemmän korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet opiskelijat. Lisäksi kokeiluun valitaan alueellisesti yhtenäinen harvaan asuttujen kuntien alue. Kokeiluun valittujen kuntien elinvoimaisuuden kehittymistä verrataan muiden harvaan asuttujen alueiden kuntien kehitykseen.

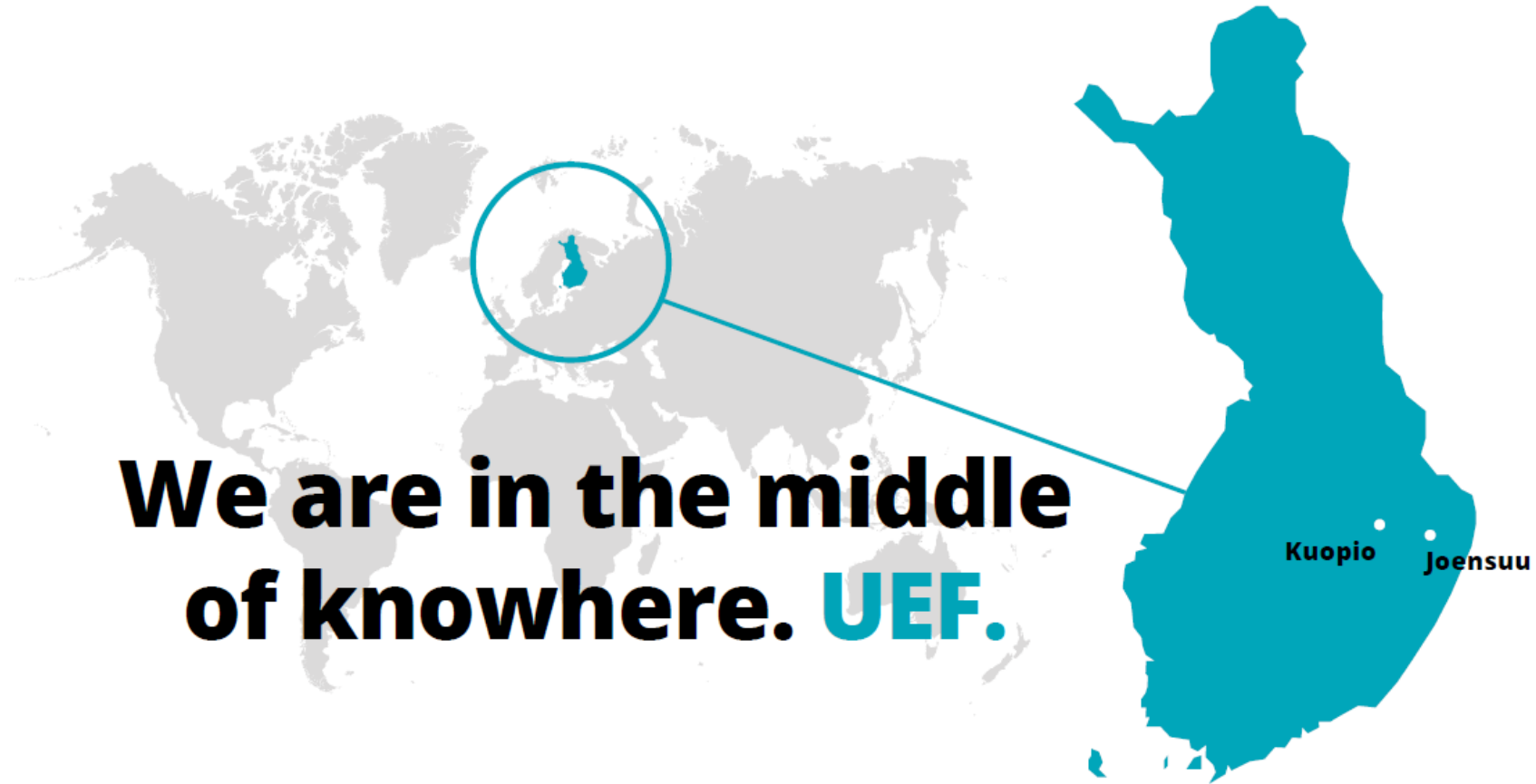

Kokeilun oikeudelliset edellytykset

Kokeilu on mahdollista toteuttaa, kun

- kokeilulla on hyväksyttävä tavoite
 - kokeilun aikana sovellettavat muusta lainsäädännöstä poikkeavat säännökset annetaan lailla
 - kokeilusääntely on oikeasuhtaista
 - kokeilualueesta ja/tai siihen osallistuvista säädetään lailla
 - kokeilusääntely ei ole syrjivää
 - kokeilusääntely on voimassa vain siihen tarvittavan lyhyen ajan ja
 - kokeilun tulosten arviointi on asianmukaisesti järjestetty.
-
- Kokeilulaissa on määriteltävä kriteerit, joilla alueelliseen opintolainahyvitykseen oikeuttava työskentely toteutuu. Mahdollisina kriteereinä voisivat olla Norjan mallia mukailevat kriteerit, jotka on kuitenkin sovitettava suomalaiseen sääntelyyn.
 - Alueellisen opintolainahyvityksen perusteena olisi, että henkilö työskentelisi kokeilun aikana laissa tarkemmin säädetävän verran (esim. 6 kuukautta 12 kuukauden aikana) työttömyysturvan työssäoloehdon täyttävässä palkka-, yrittäjä- tai maatalousyrittäjätöissä.

Lisätietoja:
tutkimusjohtaja petri.kahila@uef.fi 050 411 8445
professori anssi.keinanen@uef.fi 050 442 2582

**We are in the middle
of knowhere. UEF.**